

طرح درس:

شناخت خطوط و زبان‌های ایران باستان

از دانشجویان انتظار می‌رود تمرین‌هایی را که استاد برای هفته آینده مشخص می‌نماید، به‌طور کامل آماده کنند. بدین معنا که باید پیش‌نیازهای هر یک از زبان‌های ایرانی باستان و ایرانی میانه را که استاد مشخص می‌کند، انجام بدهند. این پیش‌نیازها شامل تمرین الفباهای هر زبان، تمرین حرف نویسی و آوانویسی و نظایر آن خواهد بود. بدین ترتیب، کلاس هر هفته با مشارکت فعال دانشجویان برگزار خواهد شد. آنان بایستی در قرائت و ترجمه درس، استاد درس را همراهی کنند.

نمره این واحد درسی نیز بدین ترتیب خواهد بود که ۵ نمره آن به فعالیت‌های کلاسی دانشجویان -ازجمله کوئیزهای کلاسی و فعالیت‌های هر هفته آنان- از اولین جلسه تا جلسه پایانی ترم اختصاص خواهد یافت. ۱۵ نمره کتبی پایان‌ترم درس نیز به دو بخش تقسیم خواهد شد. یک بخش آن که ۵ نمره است به مطالب تئوریک و نظری درس اختصاص خواهد یافت. این مطالب نظری از کتاب‌ها و توضیحات کلاسی استاد خواهد بود. ۱۰ نمره دیگر پایان‌ترم نیز به یک متن از چهار زبان (فارسی باستان، اوستایی، پهلوی اشکانی و فارسی میانه) اختصاص خواهد یافت. دانشجویان باید مهارت‌های حرف-نویسی، آوانویسی، ترجمه و آشنایی با قواعد دستوری زبان‌های باستانی را نشان بدهند و ۱۰ نمره را اخذ نمایند.

منبع اصلی این واحد درسی نیز از کتاب‌های مختلفی است که از هر کدام صفحاتی انتخاب خواهد شد. لیست این کتابها بدین قرار است:

1-Kent, Roland Grubb; Old Persian: grammar. Texts. Lexicon/ by Roland G. Kent; New Haven: American Oriental Society, 1953.

۲- ابوالقاسمی، محسن؛ راهنمای زبانهای باستانی ایران؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی، ۲، جلد، ۱۳۹۷.

۳- گویری، سوزان؛ زبان و خط اوستایی؛ تهران: بهجت، ۱۳۸۸.

۴- و بخش‌هایی از منابع دیگر.

با این توضیحات، طرح درس ترم پیش رو بدین ترتیب خواهد بود:

نام درس: شناخت خطوط و زبان‌های ایران باستان				
نیمسال: دوم				
سال تحصیلی: ۹۸-۹۷				
ایام هفته	روز و تاریخ جلسه	موضوع و عنوان درس	هدف ویژه درس	فعالیت‌های دیگر
اول هفته	جلسه اول	۱- کلیاتی در مورد تکامل خط از آغاز تا پیدایش خط میخی ۲- آموزش هجاهای خط میخی فارسی باستان.	آشنایی مقدماتی با گام‌های آغازین توسعه خط.	تمرین الفبا با همراهی دانشجویان/پرینت فهرست الفبای خط میخی.
دوم هفته	جلسه دوم	۱- توضیحاتی پیرامون حرف نویسی، آوانویسی، املای تاریخی ۲- دسته‌بندی زبان‌های ایرانی ۳- آموزش چگونگی حرف نویسی و آوانویسی.	ایجاد توانایی در زمینه قرائت زبان فارسی باستان.	پرینت کاربرد کتیبه داریوش در نقش رستم و تمرین دانشجویان از روی کاربرد برای هفته بعدی.
سوم هفته	جلسه سوم	۱- تمرین حرف نویسی و آوانویسی چند بند نخست کتیبه داریوش بزرگ در نقش رستم ۲- توضیحاتی پیرامون چگونگی رمزگشایی خط میخی فارسی باستان.	ایجاد توانایی در زمینه قرائت زبان فارسی باستان.	مشارکت دانشجویان در ترجمه به همراه حرف نویسی و آوانویسی.
چهارم هفته	جلسه چهارم	۱- ادامه آوانویسی و ترجمه کتیبه ۲- تمرین دستور زبان خط میخی فارسی باستان.	ایجاد توانایی در زمینه قرائت و فهم قواعد دستوری زبان فارسی باستان.	مشارکت دانشجویان در ترجمه به همراه حرف نویسی و آوانویسی.
پنجم هفته	جلسه پنجم	آخرین تمرین‌های کلاسی مربوط به قرائت و دستور زبان خط میخی فارسی باستان.	ایجاد توانایی در زمینه قرائت زبان فارسی باستان.	آزمون کلاسی و مشارکت دانشجویان در قرائت.
ششم هفته	جلسه ششم	۱- آموزش و تمرین الفبای زبان اوستایی ۲- توضیحاتی پیرامون زبان اوستایی.	ایجاد توانایی در زمینه قرائت زبان اوستایی.	مشارکت دانشجویان در تمرین الفبا.
هفتم هفته	جلسه هفتم	آموزش آوانویسی و تمرین یک پاراگراف کوتاه به زبان اصلی اوستایی (وندیداد).	ایجاد توانایی در زمینه قرائت زبان اوستایی.	مشارکت دانشجویان در ترجمه به همراه قرائت.
هشتم هفته	جلسه هشتم	آموزش دستور زبان اوستایی.	ایجاد توانایی در زمینه قرائت و فهم قواعد دستوری زبان اوستایی.	مشارکت دانشجویان در ترجمه به همراه قرائت.
نهم هفته	جلسه نهم	آوانویسی و تمرین دستور زبان اوستایی.	ایجاد توانایی در زمینه قرائت و فهم قواعد دستوری زبان اوستایی.	امتحان از زبان اوستایی.
دهم هفته	جلسه دهم	۱- توضیحاتی پیرامون زبان‌های ایرانی میانه ۲- آموزش الفبای پهلوی اشکانی کتیبه‌ای.	ایجاد توانایی در زمینه قرائت پهلوی اشکانی.	مشارکت دانشجویان در ترجمه به همراه قرائت و کوئیز.

یازدهم هفته	جلسه یازدهم	آموزش حرف نویسی و آوانویسی ۷ سطر از کتیبه شاپور اول در حاجی آباد.	ایجاد توانایی در زمینه قرائت پهلوی اشکانی.	مشارکت دانشجویان در ترجمه به همراه حرف نویسی و آوانویسی.
دوازدهم هفته	جلسه دوازدهم	تمرین حرف نویسی و آوانویسی و ترجمه ۷ سطر از کتیبه شاپور اول در حاجی آباد.	ایجاد توانایی در زمینه قرائت پهلوی اشکانی.	مشارکت دانشجویان در ترجمه به همراه قرائت آنان.
سیزدهم هفته	جلسه سیزدهم	۱-آموزش الفبای فارسی میانه کتیبه‌ای ۲- توضیحاتی پیرامون فارسی میانه.	ایجاد توانایی در زمینه قرائت کتیبه‌های فارسی میانه ساسانی.	مشارکت دانشجویان در ترجمه همراه با آزمون از خط و زبان پهلوی اشکانی.
چهاردهم هفته	جلسه چهاردهم	تمرین حرف نویسی، آوانویسی و ترجمه کتیبه اردشیر اول در نقش رستم.	ایجاد توانایی در زمینه قرائت کتیبه‌های فارسی میانه ساسانی.	مشارکت دانشجویان در ترجمه به همراه قرائت آنان.
پانزدهم هفته	جلسه پانزدهم	تمرین حرف نویسی، آوانویسی و ترجمه کتیبه شاپور اول در نقش رستم.	ایجاد توانایی در زمینه قرائت کتیبه‌های فارسی میانه ساسانی.	مشارکت دانشجویان در ترجمه به همراه قرائت آنان.
شانزدهم هفته	جلسه شانزدهم	توضیحاتی پیرامون دستور زبان پهلوی اشکانی و فارسی میانه.	ایجاد توانایی در زمینه قرائت و فهم قواعد دستوری زبان فارسی میانه.	مشارکت دانشجویان در ترجمه به همراه قرائت.
هفدهم هفته	جلسه هفدهم	جمع‌بندی مطالب مربوط به خطوط و زبان‌های ایرانی باستان و میانه.	جمع‌بندی.	مشارکت دانشجویان در ترجمه به همراه قرائت آنان.
تهیه کننده: علیرضا سلیمانزاده				